

Sygn. akt I ACa 248/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Krzysztof Chojnowski (spr.)
Sędziowie	:	SA Jarosław Marek Kamiński SA Bogusław Suter
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **S.A. w W.**

przeciwko (...) **w W.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 14 stycznia 2016 r. sygn. akt V GC 157/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.800 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

K. J. M. B. S.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w W. wnosił o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego sporządzonego w dniu 4 sierpnia 2011 przez notariusza A. K. (rep. (...)) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 30 lipca 2015 r. referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie w zakresie § 5 tego aktu, z którego wynikał obowiązek zapłaty opłaty gwarancyjnej wysokości 638.000 zł. Wskazał, że w dniu 4 sierpnia 2011 r. nabył od pozwanego 100% udziałów w (...). w W., zobowiązując się m.in. do składania sprawozdań operacyjnych w terminie 180 dni po upływie każdego roku obrotowego - pod rygorem sankcji w postaci opłaty gwarancyjnej wysokości 2.000 zł za każdy dzień opóźnienia. W zakresie obowiązku zapłaty opłat gwarancyjnych

poddał się egzekucji z aktu notarialnego z dnia 4 sierpnia 2011 r. Wyjaśnił, że w dniu 18 listopada 2011 r. odbyło się Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o., które dokonało zmiany § 29 umowy spółki ustalając, że rok obrotowy rozpoczynający się od dnia 1 kwietnia 2012 r. kończy się z dniem 31 grudnia 2013 r., zaś w kolejnych latach z końcem roku. Dlatego też sprawozdania operacyjne składane były w terminie zgodnym z nowym brzmieniem § 29 umowy spółki, czego jednak nie zaakceptował pozwany, który wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu. W konsekwencji referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy nadał taką klauzulę wykonalności w zakresie obowiązku zapłaty na rzecz pozwanej kwoty 638.000 zł.

Pozwany (...)w W. domagał się oddalenia powództwa podnosząc, że powodowa spółka powinna zobowiązać się składać sprawozdania operacyjne w terminach obowiązujących w dniu 4 sierpnia 2011 r.

Wyrokiem z dnia 14 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci aktu notarialnego z dnia 4 sierpnia 2011 r. (rep. A nr. (...)), w zakresie jego §5 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 30 lipca 2015 r. (sygn. akt XVI GCo 793/15); zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 39.117zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Umową z dnia 4 sierpnia 2011 r. (...) S.A. w W. nabył od (...) S.A. w W. 100% udziałów w (...) w W.. W art. 1 umowy zdefiniowano pojęcia m.in. „umowy spółki” jako umowę spółki stanowiącą załącznik nr 7, „roku obrotowego” - rok obrotowy zgodnie z postanowieniami umowy spółki, „dnia zamknięcia sprzedaży” - dzień uznania rachunku bankowego sprzedającego kwotą ceny zakupu udziałów, z którym to dniem następuje przejście udziałów na kupującego. Z kolei z art. 5 § 3 ust. 1 wynikało, że kupujący zleci biegłemu rewidentowi, będącemu znaną firmę audytorską, przygotowanie sprawozdań z kolejnych 5 lat obrotowych, licząc od roku obrotowego, w którym nastąpiło zamknięcie sprzedaży (zwanych dalej sprawozdaniami operacyjnymi). Kupujący doręczy sprzedającemu sprawozdania operacyjne terminie 180 dni po upływie każdego roku obrotowego. Pierwsze sprawozdanie operacyjne będzie obejmowało okres od dnia zamknięcia sprzedaży do ostatniego dnia roku obrotowego kończącego się 31 marca 2012 r. Strony postanowiły też, że w razie gdyby zmiana uległ rok obrotowy spółki, sprawozdania operacyjne dotyczyć będą takiej liczby lat obrotowych, z których ostatni rok obejmuje datę będącą 5 rocznicą dnia zamknięcia sprzedaży.

W dacie sprzedaży § 29 ust. 2 umowy spółki (...) Sp. z o.o. przewidywał, że rok obrotowy spółki rozpoczyna się w dniu 1 kwietnia i kończy 31 marca.

W dniu 18 listopada 2011 r. Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. zmieniło § 29 umowy spółki w ten sposób, że rok obrotowy rozpoczynający się 1 kwietnia 2012 r. kończył się 31 grudnia 2013 r., a każdy kolejny rok obrotowy był rokiem kalendarzowym.

W związku z powyższą zmianą powodowa spółka przedłożyła pozwanemu sprawozdania operacyjne w dniach: 27 września 2012 r. (za 2011 r.), 22 listopada 2013 r. (za 2012 r.), 26 czerwca 2014 r. (za 2013 r.) i 29 czerwca 2015 r. (za 2014 r.).

Pozwany uznając, że drugie i trzecie sprawozdanie zostały złożone nieterminowo, naliczył powodowi opłaty gwarancyjne w wysokości: 480.000 zł - za okres od dnia 31 stycznia 2014 r. do 28 września 2014 r. oraz 158.000 zł za okres od dnia 28 września 2014 r. do dnia 15 grudnia 2014 r.

Na wniosek pozwanego, postanowieniem z dnia 30 lipca 2015 r. referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie nadano klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 4 sierpnia 2011 r. w zakresie § 5 tego aktu na rzecz wierzyciela (...) S.A. przeciwko dłużnikowi (...) S.A., co do obowiązku zapłaty kwoty opłaty gwarancyjnej wysokości 638.000 zł. W oparciu o ten tytuł wykonawczy pozwany wszczął postępowanie egzekucyjne wobec powoda.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo jest uzasadnione.

Wskazał, że materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na przyjęcie, że nie istnieje obowiązek stwierdzony tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Zauważył, że już z treści art. 5 § 3 ust. 1 umowy sprzedaży udziałów wynika, iż strony dopuszczały możliwość zmiany roku obrotowego spółki. Zgodnie bowiem przyjęły, że „w razie gdyby zmianie uległ rok obrotowy spółki sprawozdania operacyjne dotyczyć będą takiej liczby lat obrotowych, z których ostatni rok obejmuje datę będącą 5 rocznicą dnia zamknięcia sprzedaży”. Zatem niczym nieuzasadnione było żądanie strony pozwanej, aby pomimo zmiany brzmienia § 29 umowy spółki, powód zobowiązany był składać sprawozdania operacyjne w terminach wynikających z brzmienia umowy na dzień 4 sierpnia 2011 r.

Według zaś nowego brzmienia § 29 umowy data końcowa do złożenia: I sprawozdania upływała 27 września 2012 r., II sprawozdania 30 czerwca 2014 r., III sprawozdania – 30 czerwca 2015 r., IV sprawozdania – 30 czerwca 2016 r., a V sprawozdania – 30 czerwca 2017 r. Wobec tego powód nie pozostawał w opóźnieniu w składaniu poszczególnych sprawozdań, a pozwany nie miał prawnej możliwości naliczania opłaty gwarancyjnej. Tym samym nie powstał obowiązek stwierdzony tytułem egzekucyjnym, który po nadaniu klauzuli wykonalności stał się tytułem wszczęcia egzekucji przez pozwanego.

Sąd I instancji nie podzielił także zarzutów pozwanego, że składane przez powoda sprawozdania operacyjne nie zawierały treści przez umowę przewidzianej. Zazaczył, że na wypadek gdy sprawozdanie operacyjne budziło wątpliwości pod względem merytorycznym, strony w art. 5 § 4 ust. 1, 2, 3, 4 i 5 umowy przewidziały specjalny tryb kontroli, którą mogli dokonać biegli rewidenci. Tymczasem pozwany sprawozdań powódki takiej kontroli nie poddał, a zatem samo jego przeświadczenie o wadliwości sprawozdań nie mogło rodzić żadnych negatywnych skutków dla powoda.

Oddalając wniosek o dopuszczenia dowodu z zeznań zawnioskowanych świadków Sąd I instancji stwierdził, że jest on zbędny dla rozstrzygnięcia sporu, albowiem spór sprowadzał się wyłącznie do rozstrzygnięcia kwestii prawnych, uregulowanych w przedłożonych do akt dokumentach.

O kosztach procesu postanowił zgodnie z w art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją pozwany zarzucając naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego materiału dowodowego polegające na niezasadnym:

- pominięciu zawartej w art. 1 pkt 16 w zw. z art. 1 pkt 9 w zw. z Załącznikiem nr 7 Umowy sprzedaży udziałów (...)definicji Roku Obrotowego jako podstawy do określenia początku biegu terminu na doręczenie Sprawozdań Operacyjnych,

- uznaniu, że przyjęte w umowie pojęcie Roku Obrotowego, jako podstawy do określenia początku biegu terminu na doręczenie Sprawozdań Operacyjnych, uwzględniało zmiany roku obrotowego dokonane w umowie (...),

- uznaniu, że norma art. 5 § 3 ust. 1 umowy jest jednoznaczna, pozbawiona wątpliwości i nie zachodzi potrzeba ustalania jaki był zgodny zamiar stron co do zmiany określenia początku biegu terminu do doręczenia Sprawozdań Operacyjnych,

- uznaniu, że zgodnie z umową tylko biegli rewidenci po dokonaniu profesjonalnej oceny sprawozdania władni byli stwierdzić, czy sprawozdanie spełnia wymogi wynikające z umowy, w sytuacji gdy biegli rewidenci badać mieli jedynie treść Sprawozdań Operacyjnych, zaś ich ocena formalna pozostawała w gestii pozwanej,

- pominięciu okoliczności, że dokumenty przedstawione przez powódkę, określane jako Sprawozdania Operacyjne, zostały sprawdzone przez biegłego rewidenta wyznaczonego przez pozwaną, który potwierdził, że nie spełniają one przyjętych w umowie wymogów;

2. art. 227 § 1 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie dowodów z osobowych źródeł dowodowych na okoliczność zgodnego zamiaru stron co do definicji Roku Obrotowego jako podstawy do określenia początku biegu terminu doręczenia Sprawozdania Operacyjnego;

3. art. 65 § 2 k.c. przez przyjęcie, że przy interpretacji umowy można ograniczyć się do językowej wykładni jej brzmienia, z pominięciem ustalania zgodnego zamiaru stron i kontekstu stosunku umownego.

Wnosił o zmianę wyroku przez uwzględnienie powództwa, albo uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Wstępnie zaznaczyć należy, że w obecnym modelu procedury cywilnej sąd odwoławczy nie ogranicza się wyłącznie do kontroli sądu pierwszej instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a kontrolując prawidłowość zaskarżonego orzeczenia, pełni również funkcję sądu merytorycznego, który może rozpoznać sprawę od początku, uzupełnić materiał dowodowy lub powtórzyć już przeprowadzone dowody, a także poczynić samodzielnie ustalenia na podstawie materiału zebranego w sprawie. Dokonanie ustaleń faktycznych umożliwia bowiem sądowi drugiej instancji ustalenie podstawy prawnej wyroku, a więc dobór właściwego przepisu prawa materialnego, jego wykładnię oraz dokonanie aktu subsumcji. Tym samym postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter merytoryczny (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55 i powołane tam orzecznictwo oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2013 roku, II CNP 72/12, Lex nr 1360205). Dlatego też sąd odwoławczy jest uprawniony do podjęcia decyzji w przedmiocie dopuszczenia nowych faktów i dowodów dla wszechstronnego sprawdzenia zasadności oraz legalności zaskarżonego orzeczenia oraz wyeliminowania, czy też naprawy ewentualnych błędów, popełnionych przez Sąd I instancji.

Mając to na uwadze, Sąd Apelacyjny w ramach przysługujących mu uprawnień, dzieląc jednocześnie podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 227 k.p.c., uznał za stosowne uzupełnienie postępowania dowodowego celem umożliwienia wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. zweryfikowania twierdzeń obu stron dotyczących zarówno okoliczności towarzyszących samemu zawarciu umowy z dnia 4 sierpnia 2011 r. sprzedaży udziałów(...), jej celom i treści, jak również szeroko rozumianym zasadom i warunkom jej wykonywania.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że zawarte w art. 65 § 2 k.c. reguły interpretacji oświadczeń woli nakazują w umowach raczej badać jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Przepis ten daje prymat zgodnemu zamiarowi stron i celowi umowy, stawiając dopiero na drugim miejscu jej literalne brzmienie. Odnośnie stosowania tego przepisu najpełniej Sąd Najwyższy wypowiedział się w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 29 czerwca 1995 r. sygn. III CZP 66/95 (publikowanej OSNC 1995/12/168). Stosownie do przedstawionego tam wyводу wykładni umów należy dokonywać w dwóch fazach. W pierwszej fazie ustalić należy rzeczywiste ukonstytuowanie się znaczenia między stronami, a zatem, czy obie strony przypisywały oświadczeniom woli takie samo znaczenie. Na tym etapie decydujące jest zatem kryterium subiektywne. Dopiero gdy okaże się, że strony nie przyjmowały takiego samego znaczenia oświadczenia woli, przejść należy do drugiej fazy i stosować kryteria obiektywne, a zatem sens oświadczenia woli ustalać na podstawie przypisania normatywnego, czyli jak adresat ten sens rozumiał i rozumieć powinien. W odniesieniu do oświadczeń woli składanych w formie pisemnej sens tych oświadczeń ustala się przede wszystkim przyjmując za podstawę wykładni tekst dokumentu, a zatem w pierwszej kolejności odwoływać się należy do językowych reguł znaczeniowych przy uwzględnieniu kontekstu i

związków treściowych w tym dokumencie występujących, przy czym uwzględniać należy także okoliczności, w jakich oświadczenie zostało złożone, o ile dokument obejmuje takie informacje oraz cel oświadczenia wskazany w tekście dokumentu lub zrekonstruowany na podstawie zawartych w nim postanowień.

Z treści art. 65 § 1 k.c. wynika również, że wykładnia oświadczenia woli powinna uwzględniać całość tego oświadczenia woli oraz okoliczności towarzyszące jego złożeniu. Należą do nich w szczególności oświadczenia wiążące się z interpretowanym oświadczeniem woli, składane innym podmiotom. Takie uporządkowanie tych reguł nie oznacza też zupełnego pozbawienia znaczenia, dla przeprowadzenia prawidłowej wykładni umowy, argumentów natury językowej. Pełna i wszechstronna wykładnia umowy nie może pomijać treści zwerbalizowanej na piśmie. Wyartykułowane w formie pisemnej sformułowania i pojęcia, a także sama systematyka i struktura aktu umowy, stanowią istotne elementy wyjaśniające wolę stron, pozwalają ją poznać i ocenić. Wykładnia umowy nie może niewątpliwie prowadzić do stwierdzeń w sposób oczywisty sprzecznych z jej zapisaną treścią (por. wyrok SN z dnia 9 maja 2001 r., II CKN 444/00, niepubl.; wyrok SN z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 313/00, niepubl.).

W związku z tym Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z osobowych źródeł informacji wnioskowanych na te okoliczności w pozwie i odpowiedzi na pozew, a mianowicie świadków: W. I., A. P. i M. W. oraz przesłuchania stron w charakterze świadków na okoliczność zgodnego zamiaru stron oraz celu umowy z dnia 4 sierpnia 2011 r. w zakresie objętym sporem. Pozwany zrezygnował z przesłuchania swego przedstawiciela w charakterze strony, zaś członek zarządu powoda nie stawiał się na rozprawę w dniu 23.01.2017 r., wobec czego, mając na względzie treść art. 302 § 1 k.p.c., pominięto ten dowód. Tak poszerzony na etapie postępowania apelacyjnego materiał dowodowy nie pozwalał jednak na poczynienie ustaleń faktycznych odbiegających od dokonanych przez Sąd pierwszej instancji oraz odmiennej oceny prawnej roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie.

Zeznania wymienionych wyżej świadków nie mogły bowiem doprowadzić do podzielenia zarzutów apelacji skarżącej, że Sąd Okręgowy niezasadnie przypisał zapisom łączącej strony umowy inne znacznie niż wynikało to z literalnych zapisów porozumienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego, analiza treści łączącej strony umowy z 4 sierpnia 2011 r., a w szczególności art. 5 § 3 ust. 1, nie powinna budzić zbyt wielkich problemów interpretacyjnych, ponieważ tekst tego dokumentu jest jednoznaczny i pozwala na odtworzenie woli stron. Zapisy art. 5 § 3 ust. 1 wyraźnie bowiem wskazują, że Kupujący (powodowa spółka) zobowiązał się do przygotowywania Sprawozdań Operacyjnych z kolejnych pięciu lat obrotowych i doręczenia ich Sprzedającemu (pozwaną spółce) w terminie 180 dni po upływie każdego roku obrotowego, przy czym jedynie w przypadku pierwszego Sprawozdania Operacyjnego została precyzyjnie określona data zakończenia roku obrotowego (31 marca 2012 r.). Strony bowiem jednocześnie przewidziały możliwość zmiany Roku Obrotowego Spółki i na taką okoliczność zastrzegły, że „Sprawozdania Operacyjne dotyczyć będą takiej liczby lat obrotowych, z których ostatni rok obejmuje datę będącą piątą rocznicą Dnia Zamknięcia Sprzedaży”. Bezspornie zatem możliwość zmiany roku obrotowego została powiązana ze zmianą okresów kalendarzowych objętych tymi sprawozdaniami, a jednocześnie z zachowaniem zasady, że sprawozdania mają obejmować rok obrotowy spółki. Treść analizowanego zapisu w żaden sposób nie uzasadnia twierdzenia, że wolą stron było by, mimo dopuszczenia zmiany roku obrotowego, sprawozdania składane po tej czynności miały obejmować okres kalendarzowy odpowiadający definicji roku obrotowego spółki obowiązującego w dacie zawarcia umowy.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w przypadku oświadczeń woli ujętych w formie pisemnej, sens tych oświadczeń ustala się przyjmując za podstawę wykładni przede wszystkim tekst dokumentu. W procesie jego interpretacji podstawowa rola przypada językowym regułom znaczeniowym. Wykładni poszczególnych wyrażen dokonuje się z uwzględnieniem kontekstu, w tym także związków treściowych występujących między zawartymi w tekście postanowieniami. Uwzględnieniu podlegają również okoliczności, w jakich oświadczenie woli zostało złożone, o ile dokument obejmuje takie informacje, a także cel oświadczenia woli wskazany w tekście bądź zrekonstruowany na podstawie zawartych w nim postanowień.

Dlatego też przyjąć należy, że rzeczywistą wolą stron było umożliwienie kupującemu (powodowi) nie tylko zmiany roku obrotowego w (...) sp. z o.o., ale w konsekwencji także zmiany okresu sprawozdawczego, w którym miały być składane poszczególne Sprawozdania Operacyjne, przy zachowaniu jednak 180 – dniowego terminu od zakończenia

każdego Roku Obrotowego. Sąd Apelacyjny pragnie podkreślić, że okoliczność ta wynika zarówno wprost z treści ostatniego zdania art. 5 § 3 ust. 1, ale także z oceny całokształtu okoliczności sprawy, w tym zarówno analizy treści umowy, jak i zeznań świadków przesłuchanych w sprawie. Zaznaczyć przy tym należy, że przedmiotem Sprawozdań Operacyjnych miały być m.in. zobowiązania zawarte w art. 4 § 9 umowy, który stanowi, że zyski spółki poczynszy od Roku Obrotowego 2011, przez okres kolejnych 3 lat od Dnia Zamknięcia Sprzedaży będą wykorzystywane na wsparcie jej rozwoju. W związku z tym Kupujący zobowiązał się do głosowania na kolejnych Zgromadzeniach Wspólników za przeznaczaniem zysków spółki na cele rozwojowe lub na pokrycie strat spółki. Jednocześnie zobligował się do niegłosowania za przeznaczeniem do podziału pomiędzy udziałowców spółki środków pochodzących z kapitału zapasowego lub rezerwowego. Z zapisów tych w sposób oczywisty wynika zatem, że aby móc ocenić wywiązanie się przez Kupującego z tego zobowiązania, niezbędne było zamknięcie każdego kolejnego roku obrotowego spółki (wówczas dopiero można stwierdzić czy spółka przyniosła zysk). Zapisy te w połączeniu z zeznaniami świadka W. I., który w sposób precyzyjny i logiczny przedstawił przesłanki, które w procesie negocjacyjnym legły u podstaw wprowadzenia zapisów umożliwiających zmianę Roku Obrotowego z marca na koniec roku kalendarzowego oraz dostosowania okresów objętych sprawozdaniami do zmienionych lat obrotowych, pozwalają na dokonanie wykładni zapisów umowy sprzedaży w taki sposób, jak to uczynił Sąd pierwszej instancji. Oczywistym wydaje się bowiem, że celem jaki przyświecał Sprzedającemu (pозwanej spółce) we wprowadzeniu do umowy analizowanych zapisów, było przede wszystkim zapewnienie przestrzegania przez Kupującego obowiązku składania Sprawozdań Operacyjnych przez okres kolejnych pięciu lat po sprzedaży (...) Sp. z o.o., przy jednoczesnym umożliwieniu mu zmian Roku Obrotowego w nabywanej spółce i dostosowaniu okresu sprawozdawczego do zmienionych lat obrotowych, co jednoznacznie dokumentuje ostatnie zdanie art. 5 § 3 ust. 1 umowy z dnia 4 sierpnia 2011 r. Podkreślenia też wymaga, że w umowie tej brak jest jakichkolwiek zapisów zakazujących dokonywania przez Kupującego zmian w Roku Obrotowym nabywanej spółki, co przy uwzględnieniu faktu, że w art. 5 § 3 ust. 1 strony umowy taką zmianę dopuściły, pozwala na przyjęcie, że na powódzie spoczywał obowiązek sporządzania Sprawozdań Operacyjnych za kolejne lata obrotowe i przedstawiania ich pozwanej w terminie 180 dni od zakończenia roku obrotowego, także w razie jego zmiany. Nie można bowiem pomijać i tego, że poszczególne zapisy umowy były przedmiotem negocjacji między stronami i gdyby pozwanemu (Sprzedającemu) przyświecał m.in. cel nie dokonywania zmian okresów objętych Sprawozdaniami Operacyjnymi zbywanej spółki, to stosowny zapis znalazłby się w końcowej treści umowy. Umowa była negocjowana przez długi okres przez duże zespoły specjalistów reprezentujących obie strony, analizowano każdy jej punkt wielokrotnie, nie można zatem zakładać, że ostatnie zdanie art. 5 § 3 ust. 1 w połączeniu z treścią całego zapisu dotyczącego sprawozdań operacyjnych mogło być faktycznie rozumiane przez specjalistów reprezentujących pozwanego sprzecznie z literalną treścią umowy.

Zauważyć należy, że do odmiennych wniosków nie prowadzi także analiza zeznań składanych w sprawie przez zawnioskowanych przez pozwaną świadków. Zeznania M. W. niewiele mogły wnieść do sprawy z uwagi na ich wyjątkowo ogólnikowy charakter. Świadek ten w tamtym czasie pełnił funkcję prezesa zarządu (...) S.A. i w pertraktacjach dotyczących sprzedaży (...) sp. z o.o. jej rola sprowadzała się do nadzoru nad całym procesem. Nie uczestniczyła zatem w negocjacjach dotyczących poszczególnych zapisów umowy i chociażby z tej racji nie miała bliższej o nich wiedzy, na co zresztą wskazuje lakoniczność jej zeznań w tym zakresie. Wprawdzie świadek ten ostatecznie przedstawiała wersję zdarzeń zbieżną z tezą forsowaną przez pozwanego, tym niemniej w ocenie Sądu Apelacyjnego nie znajduje ona poparcia w pozostałym materiale dowodowym i wydaje się być stworzona wyłącznie na potrzeby niniejszej sprawy. Nie sposób także było uznać za wiarygodne źródło wiedzy na temat okoliczności towarzyszących zawieraniu umowy sprzedaży zeznań świadka A. P.. Świadek ten bowiem twierdził, że zgoda na zmianę Roku Obrotowego nie oznaczała jednocześnie zgody na zmianę składania terminu Sprawozdań Operacyjnych. Nie był przy tym w stanie w żaden logiczny sposób wyjaśnić, w jaki sposób Sprawozdanie Operacyjne oderwane od faktycznego roku obrotowego spółki mogły realizować obowiązki wynikające z treści art. 5 § 3 ust. 2 umowy sprzedaży (...) Sp. z o.o. zwłaszcza w odniesieniu do sposobu wykorzystania (przeznaczenia) ewentualnych zysków spółki. Dopiero po długim i głębokim namyśle wybrnął z tak postawionego pytania twierdząc, że w czasie kiedy doszło do obowiązku składania Sprawozdań Operacyjnych, (...) Sp. z o.o. nie osiągała żadnych zysków i była upadłości. Wprawdzie tak było w istocie, ale w momencie negocjacji zapisów umowy sprzedaży tej spółki, ani Sprzedający ani Kupujący nie mogli tego przewidzieć, ani też z góry zakładać zaistnienia tej okoliczności. W innym bowiem przypadku

m.in. kwestia dotycząca rozporządzania zyskami sprzedawanej spółki nie byłaby w ogóle przedmiotem jakichkolwiek postanowień umownych, a tym bardziej nie byłoby sensu ujmować jej w Sprawozdaniach Operacyjnych. W związku z tym również zeznania tego świadka należało traktować z dużą dozą ostrożności, gdyż ich treść wskazuje, że nie opisywał on rzeczywistego stanu wiedzy co do rozumienia terminów składania sprawozdań, ale próbował dostosować treść przekazywanych informacji do okoliczności zaistniałych już po podpisaniu umowy. Nie sposób bowiem racjonalnie wyjaśnić, w jaki sposób możliwa byłaby ocena, czy zyski za poszczególne lata obrotowe zostały przeznaczone na cele rozwojowe (art. 4 § 9 umowy), w sytuacji gdy rok sprawozdawczy nie pokrywał się z Rokiem Obrotowym obowiązującym w (...) Sp. z o.o. Nie można zatem było dać wiary zeznaniom świadków zawnioskowanych przez pozwaną, że ujęta w art. 5 § 3 umowy zgoda na zmianę Roku Obrotowego, nie była zgodą na zmianę terminów składania Sprawozdań Operacyjnych. Taka wykładnia omawianego zapisu umowy nie znajduje poparcia w pozostałym materiale dowodowym, jest też sprzeczna z literalnym brzmieniem zapisów umowy. Ze zwerbalizowanej na piśmie treści łączącej strony umowy jednoznacznie wynika, że wolą stron było ściśle powiązanie poszczególnych Sprawozdań Operacyjnych z kolejnymi latami obrotowymi spółki (każdy zapis umowy dotyczący tych sprawozdań mówi o sprawozdaniach za rok obrachunkowy), a co za tym idzie, każda zmiana Roku Obrotowego winna była także skutkować zmianą terminu składania Sprawozdań Operacyjnych (co postanowiono w art. 5 § 3 ust. 1), oczywiście przy zachowaniu 180-dniowego terminu od zakończenia Roku Obrotowego.

Oceniając zatem całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie łącznie z zeznaniami przesłuchanych świadków, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że wbrew zarzutom apelacji wykładnia art. 5 § 3 ust. 1 umowy z dnia 4 sierpnia 2011 r. zaprezentowana przez Sąd pierwszej instancji nie jest wadliwa. Zachowanie przez powoda terminów składania sprawozdań wynikających z jego rozumienia zapisów umowy nie było sporne. W konsekwencji należy również przyjąć za tym Sądem, że powodowa spółka przedstawiła pozwanemu Sprawozdania Operacyjne w zastrzeżonym w umowie terminie, a co za tym idzie nie było podstaw do naliczania Opłat Gwarancyjnych na podstawie art. 7 § 2 ust. 3 umowy i w konsekwencji wystawienia tytułu egzekucyjnego oraz nadania mu klauzuli wykonalności. Słusznie zatem Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że powództwo zasługuje w całości na uwzględnienie w oparciu o przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Powodowi bowiem udało się wykazać nieistnienie zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie było również podstaw do podzielenia zarzutów strony pozwanej, która podnosiła że składane przez powoda Sprawozdania Operacyjne nie odpowiadają wymogom stawianym im umowę z dnia 4 sierpnia 2011 r. W tym miejscu podkreślić należy, że uwadze Sądu Apelacyjnego nie umknęła treść przedłożonej przez pozwaną korespondencji stron oraz dołączonych do niej dokumentów, z których wynika, że (...) S.A. wyrażała zastrzeżenia co do treści przedstawianych jej przez (...) S.A. Sprawozdań Operacyjnych. Powoływała się przy tym na opinię powołanego przez nią biegłego rewidenta, który również zakwestionował zawartość tych Sprawozdań. Podkreślić jednak należy, że ani w odpowiedzi na pozew, ani również na późniejszym etapie postępowania, pozwana spółka nie zaoferowała żadnych dowodów, na podstawie których Sądy orzekające w niniejszej sprawie mogły ustalić, że składane przez powódkę Sprawozdania Operacyjne nie odpowiadają ustaleniom umownym w takim stopniu, by można je było uznać za w istocie niezłożone – tylko zaś w takim wypadku naliczenie opłaty gwarancyjnej można uznać za uzasadnione. Nadmienić przy tym trzeba, że treść umowy z 4 sierpnia 2011 r. nie precyzuje szczegółowo jakie elementy powinny zawierać te sprawozdania, w umowie nie sprecyzowano tych wymagań. Regulujący tę kwestię art. 5 § 3 ust. 2 zawiera jedynie odniesienia do zobowiązań Kupującego wynikających z art. 4 § 6 ust. 2 i 4, art. 5 § 1 i 2 oraz § 7 i § 9 umowy. Nadto z umowy wynika, że sprawozdania mają być sporządzone przez biegłego rewidenta, będącego uznaną firmą audytorską. Analiza złożonych przez powódkę sprawozdań finansowych prowadzi do uznania, że te ogólne wymogi zostały spełnione, a każde ze sprawozdań zawiera odniesienie do konkretnych zobowiązań nałożonych umową na Kupującego. Powyższe, przy braku inicjatywy dowodowej pozwanej w kierunku wykazania wadliwości przedkładanych jej Sprawozdań Operacyjnych, nakazuje stwierdzić, Sąd obu instancji nie były w stanie ustalić bez specjalistycznej wiedzy, że składane przez powódkę sprawozdania nie spełniały kryteriów umownych, a zatem że w istocie umówione przez strony w umowie sprawozdania nie zostały złożone.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnął w pkt II sentencji wyroku w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 i w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia w Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

K. J. M. B. S.